

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cerimonien Vande Heylighe Roomsche Kercke Raeckende De Processien, De Pelgrimagien, Het Vvy-Water Ende Begravenisse

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1669

§. II. Cerimonien die de oude rechtsinnige Kercke ghebruyckt heest in de begravenisse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34094

inde H. Roomsche Kercke. 85

de doode lichamen van Edellieden/ maer
naemtelijck van saeltghe Martclaren/ te
omwinden met lijnwaete doecken,

nobilium, & præci-
pue beatorum Mar-
tyrum corpora lin-
teamine obvolvunt.

Den H. Hieronymus, Anno 390.

Epistola 49.

De klercken/ wtens officie het was/ heb-
ben het doot lichaem/ van een sekere vrou-
wepersoon/ met een lijnwaeten doeck omwonden.

Clerici, quibus id
officij erat, cadaver
linteo obvolvunt.

Prudentius Anno 420.

Hymno 10 Cathemer

In de begravenisse/ is het de ghetwoonte/
sijbere/ ende witte lyawaet. doecken te gebruyc-
ken.

Candore nitentia
claro præterdere
lintea mos est.

§. II.

Cerimonien die de oude rechtinnige Kerc-
ke ghebruyckt heeft in de begravenisse.

Tractaten, Sy droeghen de doode lichamen op
hare schouwers, soo ghetuyghen:

Den H. Gregorius Nazianzenus Anno 364.

Oratione de S. Basilio.

Den heylighen man Basilius wiert verheben
opgedragen/ dooz de handen der heylighen.

Efferebatur vir
sanctus, Sanctorum
manibus exaltatus.

Den H. Gregorius Nyffenus Anno 380.

In vita S. Macrina.

Mijne schouwers gheselt hebbende onder
de doot-afste/ daer mijne suster Macrina in
laag/ hebb' ick de Wiffchop Araxius geroepen/
op dat hy het ander deel soude draeghen/ en
de twee achterste deelen hebben ghedrae-
ghen twee treffelijcke mannen bande geeste-
lijchheid.

Ego feretrum sub-
iens, Episcopum A-
raxium advocavi, ut
alteram partem su-
stineret, posteriores
vero feretri partes
sustinerent alij duo de
Clero insignes viri.

F 3

Den

86 Cerimonien vande Begravenisse
Den H. Hieronymus Anno 390.

In Epiaphio Paula.

Translata Episcoporum manibus cervicem feretro subijcientibus.

Paula is ghedraeghen geweest door de handen der Bisschoppen/ de welke haer sekerdigh stelden onder de dootkiste.

Sidonius Apollinaris. Anno 440.

Lib. II. Epistola 8.

Sacerdotum, propinquorumque manibus sedibus dormienti similior, illata est.

Filimata op genomen wesen de door de handen der Priesteren/ en naeste vrienden naer te staen ghedraeghen gheweest als of te slapen.

Ten tweeden, De gheestelijckheydt; ende andere personen verghelischapten het leyck, ende droeghen keeften ofte andere lichten in haere handen, soo gelyckuyghen:

Eusebius Anno 326.

Libro 4. de vita Constantini. Cap. 71.

Aderant Dei Sacerdotes.

De Priesters waren reghentwoordigh in de begravenisse van Constantinus den keiser.

Den H. Gregorius Nazianzenus. Anno 364.

Oratione in Caesarium.

Mater accensas faces gestavit.

De moeder van Caesarius heeft op sijn ughbaert brandende flambeeuen ghedraeghen.

Den H. Gregorius Nyssenus, Anno 360.

In vita S. Macrinae.

Ex utraque parte praecedebat non exiguus Diaconorum ministrorumque numerus, qui omnes ordine progredientes, cereos manibus gestabant.

Van weer ziden giuch booz upt een gheeral van Diakenen/ ende andere Diakenen/ de welke alle gaende op goede oorden droeghen wasse keeften inde handen.

Den selven

In funere Pulcheria.

Op dien tijt / als men de Keyserinne Pulche-
ria begroef / docht men het gout sijn nature
sijde colent niet te hebben / ja oock den luy-
ster van de ghesceenten / de goude saeckeng /
den schijn van het silber / ende het licht van het
vuer / welck veel / ende menighvuldigh van
weers zijden in w alle keerssen op lampen ghedrae-
ghen wiert / sechen altemael swart te worden
van droefheyt.

Non mihi in illo
tempore visum est
aurum naturali suo
decore nitescere,
quin etiam lapidum
fulgores, & aurei
panni, & argenti
splendores, & lumen
ignis quod & mul-
tum, & copiosum ex
transverso utrimque
continentibus cereis
lampadibus prae-
debatur, omnia lu-
ctu simul nigresce-
bant.

Den H. Hieronymus. Anno 390.

In Epitaphio Paula.

De gantsche menichte van de steden van
Palestinen is samen gekomen tot de begra-
venisse van Paula: Wie van de Monicken der
woerdenisse is ghebleven in sijne celst? wat
maghet isser ghebleven in haere haemer? Sy
heldent als eene goddeloose saecke den sulck
me brout den lesten dienst niet te doen. etc.
Die bisschoppen droeghen lampen, ende wasse
wollen in haere handen.

Tota ad funus ejus
Palastinarum utrius
turba convenit. Quam
Monachorum laten-
tium in eremo, cel-
lula sua tenuit? Quam
Virginum cubiculo-
rum secreta texerunt?
sacrilegum putabant
qui non tali sceminae
ultimum reddidisset
officium &c. Ponti-
fices lampades, ce-
reosque praeferebant

Den H. Gregorius Nazianzenus, Anno 364.

Oratione 2. in Iulianum.

Het doot lichaem van Constantinus wordt
met eenen grooten slepp ghedraghen / met
brandende wasse keerssen, met de welke wy
Christenen meynen / dat get godtbruchtigh
verreckt upt dit leven / moet berckert worden

Ille celebri pompa
deducitur, cereorum
ignibus, quibus nos
Christiani pium è vi-
tà discessum, ornata
dum existimamus.

Den H. Ioannes Chrylostomus Anno 398.

Homil. 4. in Epistolam ad Hebraeos.

Soght men wat bededen die soo blinckende
lampen?

Dis mihi quid vo-

Iunt ista lampades
tam splendida? num-
quid sicut Athletas,
mortuos comita-
mur?

Fidelis hominum
castus Bosphori o-
strum luminaribus
coopeverunt.

Psalmode luctu
interumpuntur,

Virorum, & mu-
lierum multitudo
Psalmorum decanta-
tionem stetit inter-
rumpebat

A principio ad fi-
nem usque decantatio
Psalmorum, eadem
voce, triplicique ca-
nentium ordine ab-
soluebatur.

Nocturnis cantio-
nibus honoratum

Cum multiplex
hymnorum canitio de-
ducitur, ad Marty-

88 Cerimonien vande begraevenisse
lampen? Dergheselschappen wy niet de doo-
den/ als kloecke strybaere mannen?

Theodoretus Anno 430.

Lib. 5. Histor. Eccles. Cap. 36.

Als het doot lichaem van den H. Joannes
Chrysofomus gheboert wiert nae Constanti-
pelen: de Gheloovighe hebben de zee bedekt
met lichten.

Ten derden; In het draeghen van de doode licha-
men wierdender Psalmen, ofte andere lof-sanghen
ghesonghen. Soo ghetuyghen

Den H. Gregorius Nyssenus Anno 380.

In funere S. Basili.

In de begraevenisse van Basilius wiert den
sanck der psalmen, onderbroken met lucten.

Den selven.

in vita S. Macrinae.

Als Macrina begraven wiert/ eene menich-
te van vrouwen/eu mans/onderbroken met
weenen/ het ghesanck van de Psalmen. Van het
begintsel tot den eynde van de begraevenisse
wterden eenstemmelyck/ met oyz chooren
Psalmen ghesonghen.

Den H. Gregorius Nazianzenus Anno 364.

Oratione 2. in Iulianum.

Het lijck van den Keyser Constantius is mit
Lof-sanghen by naechte bereert ghewest.

Den selven.

Oratione in Caesarium.

Het lijck van Caesarius wort gheleyt naech
plaetsen der martelaren niet menighdaren

In de H. Room sche Kercke. 89

gesanck van Lot-sanghen, en van Psalmen.

Den H. Hieronymus. Anno 390.

In Epitaphio Paula.

En groote menichte songh Psalmen in
kerstgeden taelen/ als men Paula begroef.
Daer werden Psalmen ghesonghen/ in't
Hebreus/ Griex/ Latijn ende Syriack.

Severus Sulpicius Anno 420.

Epistola 3.

Dit lichaem van den saelighen man Marti-
nus volghet ene menichte volck tot het graf
ter/ singhende hemeliche Lot-sanghen.

Theodoretus Anno 430.

In Historia Religiosa.

Op de upbaert van den Gremist Abraham
hoordemen sommighe singhen, sommighe
schreuen.

Ten vierden, De doode lichamen wierden van de
geloovighe vergheselschap nae 't graf. Soo ghe-
singhen.

Eusebius Anno 326.

Libro 4. de vita Constant. Cap. 70.

De benden vande soldaten ghinghen hoor-
de/ in de begravenisse van Constantinus de
Goete, een onielbare menichte van mensche
volghde/ het lijck vanden keysers wiert om-
ringhelt met Lanciers/ ende ghewarpende
Soldaten.

Den H. Gregorius Nazianzenus. Anno 364.

Oratione de S. Basilio.

De mercken/ de galerijen/ de tweede/ en
de

rum sedes effertur,
Psalmorum cantu
&c.

Psalmorum linguis
diversis examina
concrepabant.
Hebrao, Graeco,
Latino, Syroque ser-
monē Psalmi perso-
nabant.

Hoc beativiri cor-
pus usque ad locum
sepulchri, hymni ca-
nora caelestibus tur-
ba prosequitur.

Quidam psallen-
tes alios lamentan-
tes.

Præibant turma-
tim militum cohortes,
infinita hominū
turba sequebatur,
Imperatoris funus
hastatis, & armatis
militibus cingeba-
tur.

Plena erant fora,
porticus, duplicia, &c.

triplicia tabulata, hominum illum deducendum, praeventium, lequentium &c.

90 Cerimonien vande Begraevenisse de derde stagen waren vol van menschen die het lijck van Basilius gheleyden/boozgtughen volghden etc.

Palladius Anno 390.

In Dialog.

Tanta multitudo Virginum, tantumq; Monachorum, & honestioris vitae testimonio insignium in Syria, Cilicia, Ponto, & Armenia agmen accurrit, ut putarent plurimi ex conditoeis convenisse.

Op de begraevenisse vanden H. Ioannes Chostomus, is gheweest sulck een meniche van Waeghen/ van Monteken/ van trefselijcke personen upt Syrien, Cilicien, Ponten, en de Armenien dat vele meepden dat sy malcanden hebben dagh ghestelt.

Den H. Gregorius Nyssenus. Anno 380.

In vita Macrina.

Fama, nescio quomodo, undique diffusa, finitimi ad finem confugerunt, adeo ut concentrentes vestibulum non caperet.

De maere/ ick en weet niet hoe/ ober al herbrept toesende/ vande doot van Macrina. Sijn de naest-geleghen komeu gheloopen tot het lijck/ met sulck een meniche/ dat den ingaanch te slepen was.

Den H. Hieronymus Anno 390.

In Epitaphio Fabiola.

Audio Praecedentium turmas, & ceteratim in exequiis ejus multitudinem confluentem: Non platea, non porticus, non imminetia desuper testa capere poterant prospectantes.

Ick hoorde de hoopen die voorgaen/ ende de meniche die hoops gheleijck komeu gheloopen naer het upt-vaert van Fabiola, de straten/ de galerijen/ de ober-hanghende daken waeren te slepen om de menschen te baren.

Severus Sulpicius. Anno 420.

Epistola 3.

In obsequium funeris credi non potest, quanta hominum multitudo convenit, tota civitas obviam corpori iit cuncti ex agris, atque

'Tis ongheleodelijck wat een meniche van menschen datter saemen ghekomen tot de upt-vaert van Martinus: De heele stede quam te ghemoet aen sijn lichaem/ altemael die van de Dorpen/ en wijckey/ vele hande waren

naeste sieden sinder reghenwoordigh ghe-
weest: o wat eene droefheyt wasser onder al-
ligert: namelijck wat herfuchtinghen on-
der de Monicken/ de welke men scydt op
den dagh bykans twee duseent gheweest te
sijn in ghetal.

In visulen. Sy leydden de doode lichaemen ten
hoore, tusschen Candelaelen met lichten. Soo ghe-
weyden:

Eusebius. Anno 326.

Libro 4. de vita Constantini Capite 66.

So sluyten het doodr lichaem van den Key-
ser in eene goude kiste/ ende sy brengheit
ghedeckt van alle kanten met een purperen
kleedt/ nae Constantinopelen. Daer legghen sy
dat op rene hooghe ende verheben plaetse: in
de alder magnifichste huysinghe des Key-
sers/ ende rom som het ijk stellen sy goude
kandelaeren met brandende lichten

Den H. Hieronymus. Anno 390.

In Epitaphio Paula.

Paula is ghedragen gheweest door de han-
den der Bisschoppen/ ende ghestelt in het
miden vande kercke vande Speloncke des
Saligh makers. Voorder: daer heeft men Psal-
men gesonghen/ niet alleen d'yn dagen lanck
mer dat sy onder de Kercke/ ende ontrent de
Speloncke des Heeren begraven wiert/ maer
oock de heele weke deur.

viciis, multique ex
vicinis etiam urbi-
bus affuerunt. O
quantus luctus om-
nium! quanta pri-
cipue lamenta Mo-
nachorum, qui eo die
ferè ad duo millia
convenisse dicuntur.

Cadaver aurea ca-
psula includunt, &
undiq; purpurea ve-
ste contextum, Con-
stantinopolim per-
ducit, ibi tum in om-
niū magnificentissi-
mis Imperatoris adi-
bus celso, atq; edito
loco deponunt, lu-
minibus circum fu-
nus, aurea super can-
delabra accensis.

Translata Episco-
porum manibus, in
media Ecclesia spe-
lunx Salvatoris est
posita.

Psalmi in ordine
personabant, non so-
lum triduo, donec
subter Ecclesiam, &
juxta specum Domi-
ni conderetur, sed
per omnem hebdo-
madam.